

Inleiding

Elohim had met Adam en Eva dagelijkse omgang in het Paradijs. Hij had in hén Zijn tempel, aanspraakplaats, en de mens had in Elohim zijn aanspraakplaats. Het lichaam wordt een tempel genoemd, althans ermee vergeleken, zie 2Corinthe 5:1, 2Petr. 1:13, 1Cor. 3:16, 6:19, Efeze 2:21.

Er bestond wederzijds contact en overleg. Hoe goed was die verhouding! Het kwaad had in de wereld zijn intrede reeds gedaan, komend vanuit de engelenwereld. De mens heeft voor het kwaad gekozen en Jahweh losgelaten. Nu moest de mens met zichzelf te rade gaan, weggezonden uit het Paradijs, levend in de woeste natuur. De mens moest zichzelf zien te behelpen. Jahweh had de mens niet geheel aan zijn lot overgelaten, maar hem bekleed met rokken van vellen. Verder moesten Adam en Eva het zelf uitzoeken. Onder de open hemel konden ze niet blijven leven vanwege wisselende weersomstandigheden en dreiging van wilde beesten. Ter bescherming zullen zij hutten of tenten hebben gebouwd, of in grotten hebben gewoond. Huisvesting is dus ter bescherming, waar men zich kon onttrekken aan het nieuwsgierige oog van anderen.

Vanaf oude tijden hebben de mensen gedacht dat de Godheid eveneens in een soort huis zou wonen. Voor de Godheid bouwde men huizen, die tempels werden genoemd. Een tempel is volgens Strongs 1964 in het Hebreeuws een *h e e j k a a l*, dat zoiets betekent van "gevangenschap", ook wel paleis, heiligdom. Een huis of een tempel is ommuurd, waarin men als gevangen zit, opgesloten of afgesloten van de rest.

De mens is een tempelbouwer van huis uit. Vanaf het begin der mensheid lezen wij van volkeren die tempels bouwden om hun goden te vereren. Tempels droegen een geestelijk aureool, een hemelse glans die men eraan probeerde te geven, iets bovennatuurlijks. In de tempels zocht men omgang en contact met de Godheid.

Dat was eveneens in Israël het geval. Wij lezen van David in Psalm 27 dat hij graag naar de woning van Jahweh ging (de tempel was er toen nog niet):

4 Een ding heb ik van den HEERE begeerd, dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des HEEREN, om de liefelijkheid des HEEREN te aanschouwen, en te onderzoeken in Zijn tempel.

De bouw van tempels was dan ook geen dwang en zaak die tegen de mensen inging. Nee, met vreugde bouwde men de “Godshuizen”, zie Ezra 3:11, en met grote vrijwilligheid bracht men de benodigde bouwmaterialen bijeen, zie 1Kronieken 29:6-9.

Voor Israël was de Tempel een waardevol bezit, omdat men daardoor het geloof in Jahweh beter tot uitdrukking kon brengen. Men zag iets van Jahwehs glans en majesteit, van Zijn tegenwoordigheid. In de Tempel zag men orde en reinheid, als afbeelding van het herstel en de reiniging. Onze Heiland was ook regelmatig in de Tempel, die toen weliswaar niet meer was zoals ten tijde van Salomo en van Ezra, maar zoals die verminkt was door Herodes, Johannes 7:38, 8:12. Israël mocht in feite geen tempel en geen koning hebben. De tabernakel was verplaatsbaar en later in Silo gevestigd, waar Hij in een tent als symbool van nederigheid zou wonen. Tempel en koningschap waren een vorm van aanpassing aan de volkeren. Jahweh heeft ook nooit de 2e tempel van Ezra begeerd.

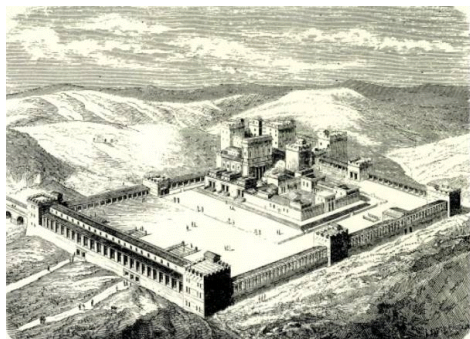
De Tempel herinnerde Israël evenwel aan het tastbare bewijs van Jahwehs verbond en nabij-zijn, zie Exodus 25:8,22. Door de verordeningen in de Tempel werd de macht en kracht der Goddelijkheid aan Israël geopenbaard. Vandaar dat David zo intens verlangde zijn leven in de woning van Jahweh te mogen slijten, zie Psalm 27.

De symboliek van de Tempel sprak -of moest tot de mensen spreken- de gewone man aan, als een taal die hij kon verstaan en lezen. De Tempeldienst was dan ook opvoedkundig van aard. De Tempel had -net als andere tempels- een kosmisch/religieuze betekenis. De mens relateert architectuur aan de kosmos, om daardoor iets van het mysterieuze en metafysische te begrijpen. Om iets van de wereld te begrijpen waarin hij woont tracht de mens aan de hand van de onveranderlijke structuren uit de kosmos zijn kennis te verkrijgen. De mens tracht tot de werkelijkheid door te dringen door de zichtbare wereld te interpreteren. Op die wijze schiep de mens zijn eigen wereldbeeld. De natuur gaf daartoe aanleiding en verschafte informatie, zodat men o.a. de bliksem en donder hield voor het spreken der Godheid. Ook aan de natuur als geografische ruimte ontleende men voorstellingen, waarbij architectuur een belangrijke rol speelde. Gebouwen en tempels werden ontworpen om de andere mensen een voorstelling te geven van het onvoorstelbare. De tempel zag men als een miniatuur van het grote wereldgebouw. De hemel zag men als dak (tentdoek, zie Psalm 104:2, Jesaja 11:22) boven de aarde, als huis. In het boek Job wordt de wereld met een gebouw vergeleken, Job 38:4. Wij mogen dergelijke begrippen uit de Bijbel dan ook niet poëtisch of dichterlijk uitleggen. Ook niet wanneer er gesproken wordt over de “grondvesten der aarde” en of, de “zuilen des hemels”.

De Schrift spreekt soms in bouwtechnische termen over de kosmos, waar bergen als zuilen worden gezien die het hemeldak dragen, Job 9:6. Men ging

er in het Midden-Oosten vanuit dat de goden zelf meewerkten bij de bouw van tempels. De tempels werden gebouwd op de vier windrichtingen, met de poorten naar het Oosten, gericht op de opkomende zon tijdens lentepunt. De windrichtingen zag men als subjectieve richtingen, niet als objectieve begrippen. (windrichtingen zijn in werkelijkheid de magnetische aanwijzingen van het kompas). De tempel -en de mens daarin- stond also altijd in het midden van de wereld, de axis mundi, de spil der aarde. De verbindinglijn tussen de kosmos en de mensenwereld zijn geconcentreerd in één aparte plaats, nl. de Tempel. Op die gewijde plaats kon de mens zich met de Godheid verenigen, kon hij met de Godheid in het reine komen, zónder zelf een gedurig heilig leven te moeten leiden. Op die plaats ontmoette hemel en aarde, God en mens elkaar, zoals te zien in Psalm 6:4, 14:2,7, Jesaja 6:1. Vandaar dat gezegd wordt dat de Tempel gebouwd is op de Hoeksteen van de aarde, de eben schetyja.

De tempel zou er zijn om de wereld te kunnen begrijpen, dus een tempel als wereld in het klein, een soort architectonisch theater. Men vergeleek de kosmos met een stad of staat, waarin de mens burger was. Dus een burger van de kosmos. Om als burger (Israëliet) de orde van deze wereld te leren kennen via de Tempel kon hij Jahwehs bedoelingen beter leren begrijpen. In de tempels werden afbeeldingen vertoond van de werkelijkheid, om daarmee heen te wijzen naar de bovennatuurlijke werkelijkheid. Het was de bedoeling dat de tempels zo'n geweldige indruk op de mensen maakten, dat men erdoor geraakt werd. In de tempels zag men harmonie, perfectie, rust, vrede,

De tweede tempel

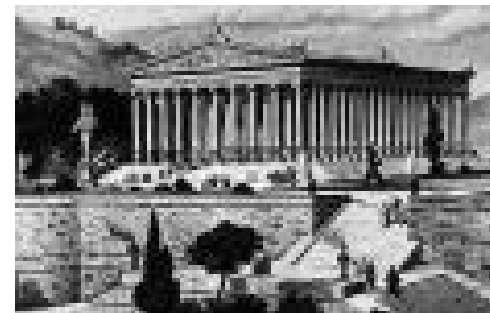
geestelijk vermogen had ontwikkeld- op te leiden om het Goddelijke te schouwen. Via beelden trachtte men de mensen geestelijk te laten groeien.

reinheid, etc. Zoals de priesters in de tempeldienst, also diende het volk te zijn. (zo de priester, zó het volk) Vanuit de tempels werd de kosmische orde waargenomen, hoe de planeten zich bewogen, etc. De priesters onderwezen het volk. In de meeste tempels werden afgodsbeelden geplaatst, welke men nodig achtte om de minder geestelijke mensen -de schare die de wet niet kende en nog geen

De architectuur van de tempels -en later die van de kathedralen en kerken- moest het karakter van de Godheid tonen, zodat men via het stoffelijke het geestelijke zou mogen ontwaren. De tempel was de plaats waar de Godheid was neergedaald en Zich manifesteerde. Dus waren de tempels openbaringsruimten.

David en Salomo

David was een krijgsman en mocht de tempel niet bouwen. Mogelijk had David het stempel van een vesting of verdedigingsfort op de tempel gedrukt. De tempel die te Jeruzalem moest komen mocht geen vesting zijn, maar moest vrede en gerechtigheid uitstralen. David mocht wel alle voorbereidingen treffen. Hij verzamelde bijna 5 miljoen kilo goud en bijna

Tempel van Diana

50 miljoen kilo zilver! 1Kronieken 29.

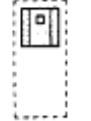
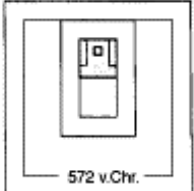
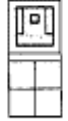
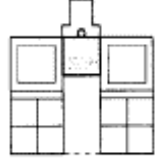

Tijdens de bouw werd er geen hamerslag gehoord. Dat is heel uniek. Wij dienen dit te verstaan dat er geen ijzeren hamers gebruikt werden. IJzeren gereedschappen mochten niet in de buurt van de tempel worden gebruikt, zie Exodus 20:25. De tempel diende rust en vrede uit te

stralen. Er werd met stenen gereedschappen gewerkt, dus met oorspronkelijke materialen. Kon de mens in het Paradijs nog zonder ijzer, daarbuiten werd ijzer een levensnoodzaak. De spa, de hark, de ploeg, tot en met de tractor, etc. Dat is onze nood, onze armoe die eruit spreekt, nl. dat wij onszelf niet meer kunnen behelpen, maar ijzer nodig hebben. Zover wij weten zijn alle andere tempels gebouwd met behulp van ijzeren gereedschappen. Israëls tempel niet. De tempel van Israël kreeg het karakter van Nazireeërschap, die geen scheermes (dus ijzer) op hun hoofden mochten toelaten. Het contrast tijdens Davids leven was groot, tussen zijn eigen woning én de woning van Jahweh, 2Samuel 7:2. David woonde in een cederen paleis, en Jahweh vertoefde in een tent. Jahweh was niet jaloers, maar tevreden, zie vers 6 en 7. Immers, had Jahweh wel een onderdak nodig? Het is immers alles symbolisch wat als tempel of woning van Jahweh geldt! De tempel van Salomo was de woonplaats van Jahweh in materieel opzicht,

waar Hij te vinden was in oneigenlijke zin. Salomo begreep het wel goed dat Jahweh niet in stenen huizen op aarde zou wonen, 1Koningen 8:27-29.

Het Escoriaal

Philips II (1527-1598) heeft in Spanje in de 16e eeuw een heel groot bouwwerk opgericht, het zogeheten Escoriaal. Het Escoriaal relateert aan de tempel van Salomo en aan het Nieuwe Jeruzalem. Vanwege de hoge bouwkosten ervan bracht Filips II Spanje bijna aan de rand van bankroet. In 1562 is begonnen met de bouw onder leiding van de architect Juan Batista de Toledo. Filips II had zich door de Jezuïeten voor laten lichten, die speciale studies hadden gemaakt van de tempelbouw. Deze studies vormden kennelijk ook de achtergrond van de bouw der Gotische kathedralen. De Jezuïeten waren ervan overtuigd dat Mozes op de Sinai niet alleen de stenen tafelen der Wet had ontvangen, maar dat hij tevens een perkamenten rol had ontvangen waarop het grondplan van de latere tempel zou hebben gestaan, Exodus 25:8. Via dit heiligdom zou Jahweh temidden van Zijn volk wonen.

	TEMPEL VAN SALOMO	TEMPEL VAN EZECHIEL	TEMPEL VAN HERODES	ESCORIAAL
 TIJDPERK	 985-922 v.Chr.	 572 v.Chr.	 20 v.Chr. - 70 na Chr.	 1563-1584
 MATEN	100 X 100	100 X 100 500 X 500	100 X 100 135 X 300	100 X 100 380 X 300
 ARCHITECT	GOD (BIJBEL)	GOD (BIJBEL)	ROMEINEN (JOSEPHUS F.)	J.B. TOLEDO (P.SIGUENZA)
 KENMERK	PRESTIGE VAN SALOMO	PERFECTE GEOMETRIE	TEN TIJDE VAN CHRISTUS	HEILIGING VAN DE GRAFTOMBEN

Filips II was van mening dat elk bouwwerk dat maar op de Tempel zou lijken, tot een woonplaats voor de godheid kon dienen. Vandaar dat hij Jahweh naar Spanje wilde halen middels zijn te bouwen tempel, het Escoriaal. Hij was er heilig van overtuigd dat hij het bij het rechte eind had. Hij wilde echter niet geheel aan de Jezuïeten overgeleverd zijn in alles en begon zelf Hebreeuws te studeren om de grondteksten te kunnen bestuderen.

In 1Koningen 6 staat de tempel breedvoerig beschreven. Al eerder had Herodes een reconstructie van de Tempel gemaakt, dan wel de 2e tempel gewijzigd en verfraaid met typisch Romeinse ontwerpen. Boven de ingang van de 2e tempel had hij een driehoekig fronton gemaakt. Jesjoea heeft alleen deze tempel gezien, een misvormd gebouw met zes torens. Hij heeft getracht deze tempel te reinigen met een gesel, maar het mocht niet baten. De Edomgeest had zijn intrek in deze tempel genomen en liet zich er niet meer uitbannen. Slechts de algehele verwoesting van de tempel kon de Edomgeest verdrijven, door verwoesting in het jaar 70 na Christus. De huidige klaagmuur is opgebouwd uit resten van deze Edomtempel, waar de (Edom)-joden tegenwoordig hun klaagzangen opheffen tot hun goden.. Juist het Escoriaal vertoont veel gelijkenis met deze zogenaamde tempel van Herodes..

Van Salomo's tempel weten wij slechts de binnenmaten. Van Ezechiels tempel weten wij veel meer. Die was eveneens vierkant, maar is nooit gerealiseerd. De tempel van Herodes was ook vierkant. En het Escoriaal was eveneens vierkant. In Spanje ontstond onder de Jezuïeten een felle strijd hoe het Escoriaal eruit moest komen te zien. Villalpando vond dat God geen twee verschillende ontwerpen kon hebben gegeven in het verleden, nl. één van de vrij sobere tempel van Salomo, en één van de zo weelderige tempel van Ezechiël. Filips II heeft verder getracht zijn denkbeelden over de tempel van Salomo als zijnde een vierkant door te voeren. Die denkbeelden heeft hij tot in ons land kenbaar gemaakt, door aan de Oude Kerk te Delft in 1563 een gebrandschilderd raam te geven waarop de vierkante tempel was afgebeeld. Door een kruitramp in Delft 1654 werd dit raam onherstelbaar vernield.

Niet alleen Filips II en de Jezuïeten hielden zich bezig met de herbouw van de tempel van Salomo. Ook de vrijmetselaren en anderen genootschappen zijn daarvan het toonbeeld. Mede doordat bepaalde zaken moeilijk in woorden zijn uit te drukken, maakt men veelvuldig gebruik van symboliek. Symboliek spreekt immers tot het gevoel en de verbeelding van de mensen. Vanaf oude tijden hebben bouwmeesters getracht om in hun creaties symboliek aan te brengen welke tot de verbeelding van de mensen sprak. Tijdens de Middeleeuwen paste men licht-symboliek toe in de kathedralen. De grote roosvensters en vele gebrandschilderde ramen zijn een indrukwekkend bewijs hiervan. Licht staat voor kennis en inzicht.

De gilden en vrijmetselaren

De gilden die ongeveer in de 5e eeuw na Christus ontstonden, waarschijnlijk uit de tempeliers, waren broedergenootschappen die gezamenlijk bij elkaar kwamen en gemeenschappelijk maaltijden nuttigden. Hieruit ontstonden bepaalde orden, o.a. de Orde van de Tempel. Zij zetten de eerste stappen naar corporatie en verdeelden zich over heel Europa. De bekende Bernardes van Clairveaux speelde een voorname rol bij de Orde van de Tempel. De gilden droegen financieel bij tot de bouw van de kathedralen. De ambachtslieden waren verplicht zich bij de gilden aan te sluiten, en de gilden betaalden aan de clerus een soort belasting, zodat in werkelijkheid iedereen bijdroeg aan de bouw van deze “godshuizen”. De meeste gilden kenden inwijdingsriten. Bij het betreden van een kathedraal liep de leerling een labyrint af, soms kruipend op de knieën. Symbolen als de piramide wezen op de perfectie welke men nastreefde. De kathedraal zelf was symbool van de geheiligde mens. Als gebouw stelde het de verbinding voor tussen hemel en aarde, tussen de Godheid en de mens. De kathedraal was een stuk cultuur van formaat, een prestatie van de hoogste orde. De gilden vergaderden in loges of tempels. Sommigen lieten tot hun loge vanwege geldgebrek ook niet-vaklieden toe. Dat leidde in 1376 tot afscheiding. De afgescheidenen noemden zich “vrijgemaakten”, of free-macons, de latere vrijmetselaren. De vrijmetselaren zijn wereldwijd uitgegroeid en hebben overal hun tempels met symbolen die ontleend zijn aan de bouw.

Symboliek

In Egypte staan de grootste en indrukwekkendste religieuze monumenten ter wereld. Veel tempels voor de goden, die symbolen waren van het universum, waar orde en perfectie heerste temidden van de chaos op aarde. Egyptische tempels waren geen plaatsen van publieke eredienst. De tempel was een schrijn voor de neter, die een bepaald deel of aspect van de godheid vertegenwoordigde. Een symbool is een zichtbaar object, dat iets representeert dat onzichtbaar is. Symbolen waren bij de eerste christenen een soort gecodeerde boodschappen. De vis als ichthus stond symbool voor

Christus. De pauw als symbool voor onsterfelijkheid. De feniks als symbool van opstanding. Men moet wel een ingewijde zijn om tot de verborgen werkelijkheid der symbolen te kunnen doordringen.

Het woord “symbool” komt van het Griekse symbolon, dat is een teken hetwelk een abstract begrip voorstelt. Symbolen zijn dikwijls voorstellingen van het onvergankelijke in waarneembare vormen. Het zijn omgezette vergelijkingen, het is een teken-taal. Het zijn tekens waaronder wij iets verstaan. Een hond is symbool van trouw. Maria is symbool van de R.K. kerk. Een grijsaard met zandloper en zeis is symbool van de tijd en vergankelijkheid. Evenzo zijn bouwwerken vanaf oude tijden symbolen. Vooral religies gebruiken symbolen, omreden dat symbolen plausibel zijn. Een ieder mag er in zien wat hij wil. Zo is de cirkel symbool van de oneindigheid, en de vijfpunt symbool van perfectie en wedergeboorte. De cirkel leidde men af van de zon en maan die visueel even groot zijn. Vandaar dat de eerste menselijke woningen rond waren, tenten en hutten. Men danste in het rond, cirkelvormig. Men vergaderde aan ronde tafels. God beschreef men als een cirkel. Op die wijze ontstonden de oer-symbolen. De driehoek zag men als het vrouwelijke, het mater of maagd-zijn. Dat interpreteerde men niet zozeer biologisch, maar in de zin van zuiver, onbevlekt in het bewustzijn. De Griekse godin voor moeder aarde noemde men Demeter. Dat komt van delta (=driehoek) en mater, de moeder die de wereld baart.

Symboliek van kerkgebouwen kan men als volgt zien:

Het fundament wijst heen naar de vastheid van het geloof

Het dak wijst op de geborgenheid en bedekking door de liefde

De vloer wijst op de nederigheid, ze laat zich met de voeten treden

De stenen wijzen op de levende leden die samen een gebouw vormen

De specie wijst op het Woord dat samenbindt

De pilaren wijzen op de heiligen die de kerk schragen

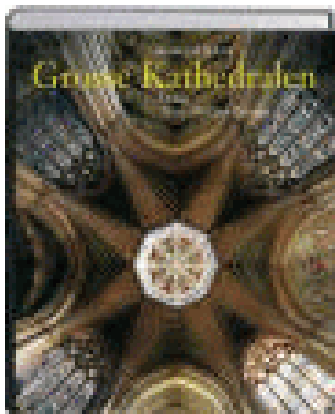
De klokken wijzen naar de stem van God in het Woord

De toren wijst naar het opperste gezag bóven de mensen (in werkelijkheid is de toren een fallus-symbool, de mannelijkheid)

De kruisvorm van sommige Gotische kerken, daarvan wijst het koor naar de hemel en het schip wijst op de kerk in deze wereld, etc.

Kathedralen

De kathedralen spreken een taal en vertellen een boodschap die de grote massa van analfabeten tijdens de bouw ervan en daarna konden verstaan. Ze

sprekend tot de verbazing van ons mensen, want hoe hebben de bouwers ervan de bouwtechnische problemen toentertijd kunnen oplossen? De grondslagen van de christelijke leer heeft men in de vormen en symbolen van de kathedralen tot uiting laten komen, waardoor ze een boek in steen en glas vormen. De taal waarin dit “boek” geschreven is, is de geometrie (de leer van vormen en maten en het tellen van getallen). De kathedralen ver-telden alzo de boodschap van cijfers, niet zoals wij die nu kennen, maar cijfers in streepjes naast elkaar. De streepjes gingen over naar vormen,

de driehoek, het vierkant en de vijfhoek. Kunst in dienst van de religie moest uitdrukking geven van de religieuze begrippen. Men wilde het geloof aanschouwelijk maken voor de analfabeten, dat waren de meeste leden. Voor de bouwers en vele gelovigen in de Middeleeuwen was de kathedraal niets anders dan de wederoprichting van de Tempel van Salomo, waaraan toevoegingen van het Nieuwe Jeruzalem waren gedaan. De kathedraal vormde een soort voorportaal van de hemel, zoals men deze zich voorstelde. In de bouw en vorm van de kathedraal zit de drie-eenheid gedachte opgesloten. De oude Egyptenaren kenden de drie-eenheid reeds in Osiris, Isis en Horus, wat in hun tempels tot expressie kwam. De drie-eenheid vormde de ongelijkzijdige driehoek, waarvan Pythagoras zijn stelling nam, 3cm de ene zijde, 4cm de haakse andere zijde, dan is de schuine zijde (hypotenusa) altijd 5 cm. Het gaat daarbij om Vader, Moeder en Kind, zoals ook bij Rome. Dat is zelfs in de torens te zien. Voorzijde meestal 2 torens, die ongelijk zijn, plus een derde toren midden achter. De noordelijke toren aan de voorzijde is altijd het spirituele aspect, de zuidelijke toren is het materiële. Op de spirituele torenspits plaatste men de zon, op de materiële de maan. (Zie p.16)

Aumisme

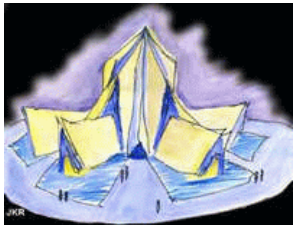
In Frankrijk is de “heilige” stad Mandarom gebouwd door aanhangers van de heer Mamscha Manarah, een Tibetaanse Yogi. In 1969 stichtte hij Mandarom op 150km afstand van Parijs, en later nog stichtte hij de stad Anandom op 30km afstand van Marseille. In deze steden zijn grote tempels en beelden opgericht, waarvan sommige beelden wel 33 meter hoog zijn. Het doel van

alles is om uitdrukking te geven aan het denkbeeld

van Manarah dat alle religies in wezen één zijn. In 1992 werd daartoe een grote piramide-tempel gebouwd. Deze tempel is een samensmelting van alle kerken en tempels op aarde, een symbool van eenheid van alle religies. In Mandarom is ook een klooster of geestelijke leerschool, waar men verschillende doelen nastreeft, als verdraagzaamheid, broederlijkheid, etc. Dit is syncretisme in een modern jasje, een samensmelting van alle religies. Ieder jaar bezoeken gemiddeld 8000 mensen deze steden. Wie er een bezoek wil brengen dient in gepaste kleding te verschijnen. Het adres is: La Baume 04120, Castellane in Frankrijk.

In Amerika bouwt de Nieuwe Wereld Religie aan de “Temple of Understanding”, waarin alle grote godsdiensten ter wereld samengaan, een kolossaal bouwwerk in de vorm van een zespuntster. Keith Spencer schreef hierover een gedocumenteerd boek. Ook Alan Morrison bespreekt in zijn boek “The serpent en the cross” deze nieuwe wereld religie.

Temple of Understanding

Symbol van samensmelting der wereldgodsdiensten

De Mormonen en ook de Rozenkruisers vergaderen veelal in grote tempels, door hen gebouwd. De Mormonen beweren dat hun tempels een verlengstuk zijn van de tempel van Salomo. Hun tempels vertonen echter weinig of geen overeenkomst met de tempel te Jeruzalem. Het doel van de tempel te Jeruzalem was om de Israëlieten te leren dat aan de aanbidding van Jahweh boetedoening vooraf dient te gaan, 2Kronieken 2:5. De Mormonen gebruiken hun tempels echter voor rituelen die men in de Schrift niet aantreft, zoals de doop voor doden en het eeuwig huwelijk. Het doopvont heeft men gekopieerd van het wasvat van de tempel, dat daar niet voor dopen ooit werd

Mormonen-tempel

aangewend. Het wasvat diende tot reiniging, woog 30 ton koper en bevatte ongeveer 40.000 liter water. Het was een grote prestatie een dergelijk vat te bouwen.

Hebreeënbrief

In de brief aan de Hebreeënen (dikwijls aan Paulus toegeschreven, wat niet te bewijzen valt) wordt het Heilige van de Tempel en het Heilige der Heiligen tot een voorbeeld gesteld van het hemelse. Tevens zou dit wijzen op twee verschillende tijdvakken in de heilsgeschiedenis. Het Heilige zou wijzen op het tijdvak vóór Christus, en het Heilige der Heiligen zou duiden op de tijd ná Christus. Op die wijze wordt het oorspronkelijke (oude) verbond genomen. Alles was gericht op het hemelse, want dat zou het één en al zijn (worden). De gelovige mens wordt in deze brief afgebeeld als een soort woestijnreiziger, op weg naar de hemelse stad, het Nieuwe Jeruzalem, hfst 13:14. Via Christus hebben de gelovigen toegang tot het Heilige der Heiligen. De cultus zoals in de oude tabernakel en tempel wordt slechts als een tegenbeeld van het ware naar voren gebracht. De middeleeuwse en latere theologen hebben bij de betekenis van de tabernakel en tempel en van de hele Bijbeltekst altijd gezocht naar een verborgen en geestelijke betekenis (sensus spiritualis). Hiermee is men beland in de hel van Dante's komedie! De Bijbelteksten golden voor hen niet als voorbeelden om ernaar te leven en te handelen. Nee, het waren voor hen bronnen van uitleg. Die bronnen waren echter zó diep dat hun echo ons nu nog naklinkt! De vele religieuze instellingen met hun klerikale erediensten behoefden zich nooit te legitimeren bij het volk, daar zij immers aan de mythe hun bestaan dankten. De christelijke kerken kenden geen mythische legitimatie zoals men voorgaf, daar zij de Bijbel als uitgangspunt namen. Deze Bijbel echter waarvan zij zelf op mysterieuze wijze de canon had samengesteld. Augustinus zei dat de kerk algemeen en universeel was. Een deel ervan zou reeds in de hemel zijn naar de ziel (de triomferende kerk), en de kerk op aarde (de strijdende kerk) moest nog een tijdje op aarde dienen. Jezus zou Zijn missie bij de strijdende kerk van Zijn tijd zijn begonnen, maar was na Zijn hemelvaart bij de triomferende kerk in de hemel. De hemelvaart is alzo van meer belang dan de vloekdood, volgens Augustinus. Augustinus zag de tempel als voorbeeld van de kerk, de hemelse én de aardse, die in één structuur zijn verenigd, nl. in de tempel. Het Heilige betrof alzo de aardse kerk, en het Heilige der Heiligen de triomferende kerk. Het aardse zou een spiegelbeeld zijn van het hemelse. In het aardse kerkgebouw verbeeldde het priesterkoor de geestelijke wereld van

de triomferende kerk. Het schip in de kerk verbeeldde de strijdende kerk. Het doorlopen van het schip zag op het leven van Jezus op aarde, en het koor zag op de ten hemel gevaren Hogepriester. Deze theorie had nooit zónder de gedachtegangen van Paulus tot stand kunnen komen. Op deze uitgangspunten werd het kerkgebouw gerechtvaardigd als "Godshuis". Het gebouw werd geïnterpreteerd als een bovennatuurlijke aangelegenheid, een mythische tempel.

De joden met hun synagoge kenden het probleem van de sacrale architectuur niet. Hun gebouw bleef en is altijd de verzamelplaats van het volk. Hoewel het N.T. geen of weinig steun geeft voor de sacrale architectuur, zijn de latere kerken en kathedralen toonbeelden ervan. Het enige voorbeeld dat het N.T. geeft voor een gebouw van samenkomst van de Gemeente, is een gewoon huis, de huisgemeente en niet een sacrale of gewijde ruimte als "Godshuis" of kerk, zie Handelingen 20:7-8. Het latere christendom is kerken gaan bouwen als tempels, waarin de clerus de rol van de priesters had overgenomen. Dit is de vrucht van de zgn. vervangingstheologie, dat de kerk in plaats van Israël zou zijn gekomen.

Zagen de eerste kerkvaders als Clemens Alexandrius, Hippolytus en Lactantius nog de gelovige mens als de enige ware tempel, de latere bisschoppen gingen echter weer over tot de bouw van stenen tempels, de kerken en kathedralen. Eusebius vergeleek in 314 het kerkgebouw met de tempel als prototype. De kosmische tempel -de hemel- was voorbeeld voor het architectonische ontwerp der christelijke kerken, welke men de naam "Godshuizen" gaf, de werkplaats van de heilige Geest. Het kerkgebouw is alzo tot een boodschap geworden, een sleutel om de hemelse mysteriën te leren begrijpen. Het altaar in de kerken, waar het offer van Christus wordt benadrukt, ziet men als plaats waar het Heilige der Heiligen zich opent en men het hemelse krijgt in te zien. Wie daar binnen gaat, leert het geheim kennen. Dat de visie van de christelijke kerken betreffende hun "Godshuizen" in strijd is met de leer van Jesjoea is duidelijk wanneer wij Johannes 4 lezen, dat men nóch te Jeruzalem, nóch in de tempel dient te aanbidden, maar dat de ware aanbidders Jahweh aanbidden in Geest en Waarheid.

De architectuur van de tempels was erop gericht de mensen de weg te wijzen naar het licht, naar de hemelse sferen. De geest van de mens moet kunnen opstijgen via zintuiglijke waarneming van de enorme ruimte, zo was de gedachte der kathedralen-bouwers, om tenslotte in de koepel de wereld van

het licht te ontwaren, het hemelse leven. Het gaat hier dus om het opstijgen van de geest, het zich verheffen naar omhoog in aanbidding. De tempel is daarvoor inderdaad vanaf oude tijden een geschikte plaats, zie wat Salomo ervan zegt in 1Koningen 8.

De tabernakel en tempel bestonden volgens opvatting van die tijd uit drie delen, naar het oude wereldbeeld, dat er een hoogste hemel was als

De Tabernakel

woonplaats der Godheid, en de aarde met het firmament waarin de planeten en sterren zijn, met ten derde de wateren onder de aarde (tehoorn) of grote diepte. Het voorhang zou op het firmament wijzen, de tafel der toonbroden zou wijzen op de dierenriem, de kandelaar zou wijzen op de 7 planeten. De dekkleden waren uit vier verschillende materialen opgebouwd, wat zou wijzen op de vier windstreken en de toen bekende vier elementen. Volgens Philo is de voorhof en het Heilige een representatie van de stoffelijke wereld. Het Heilige der Heiligen zou wijzen naar de geestelijke wereld. Het voorhangsel scheurde van boven naar beneden. Dat hield het einde in van de toenmalige tempelcultus. Het voorhangsel was wel zó enorm sterk volgens oude joodse verslagen, dat twee span ossen aan de ene zijde en twee span ossen aan de andere zijde haar nog niet uit elkaar zouden kunnen trekken. Het scheuren ervan ziet men dan ook als een bovennatuurlijk wonder. De tempel was het centrale punt van gemeenschap, waar een geestelijke sfeer hing. Daar gingen en gaan de mensen naar toe om geestkracht op te doen. Dat zijn zo de opvattingen van die tijd. Dat is hun armoe. Tempels en kerken zijn vandaag de dag getuigen van de ongeestelijkheid der mensen. De Godheid woont niet in stenen gebouwen, maar in vlezen harten. Het zijn steeds de ongeestelijke mensen die iets voor ogen willen zien. De R.K. Kerk is het meest sprekende voorbeeld van een geestelijk-zedelijke machtspositie. Zij heeft een gecentraliseerde bestuurs-organisatie opgebouwd, met daarbij een eigen kerkelijk rechtssysteem en banksysteem. Deze kerk heeft haar macht gekregen door zich het monopolie van het heil toe te kennen. Wie zalig wil worden moet zich bij de R.K. Kerk aansluiten. Het geloof der kerk is

vastgelegd in onaantastbare dogma's en leerstellingen. Haar macht verbergt deze kerk niet onder stoelen of banken, maar spreidt deze wereldwijd ten toon. In het leven van Jesjoea zien we echter helemaal geen machtsvertoon. Waarachtig christendom en machtsvertoon zijn onverenigbaar! Waar de Geest van Jahweh is, daar is vrijheid!

Samenvatting

De mens als tempelbouwer speelt zijn egotrip-spelletje in deze wereld. Wij kunnen niet zonder aanbedding, en gezien de ware aanbedding in geest en waarheid dient te zijn, is onze aanbedding niet Gode welgevallig. Wij kunnen niet meer geestelijk zijn en in waarheid leven. De mens is verdorven en

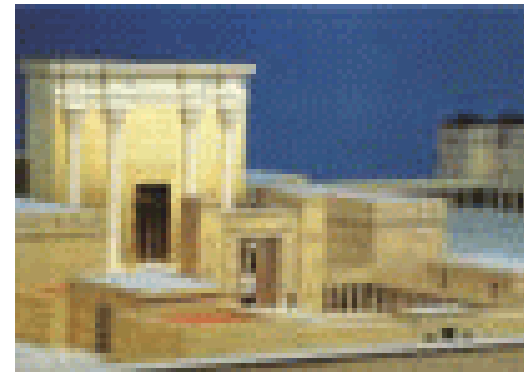

Tempel van het moderne Babel, de Europese Unie

verleugend, blind, arm en naakt. Wanneer wij mensen beginnen met onze aanbedding en tempelbouw verschijnen er grote gebouwen, theaters, tempels, kathedralen, kerken, arena's, stadions, etc.-, waar wij onze eigen ingebeelde goden vereren. Daarbij doen wij op vleselijke wijze de vervulling van een soort priesterdienst, inclusief tempelprostitutie, aanbedding van de mens, van de materie en helden. De sport kent alzo zijn aanbedding van de helden. De kerken aanbidden hun goden en eigen opgericht klerikaal-systeem. Als het van de mens vandaan moest komen, zakken we steeds verder weg in het moeras van

Godsverlating. Het is alleen Jahweh die tot óns komt, zoals er staat geschreven: Wij zullen tot hem komen en woning bij hem maken. Hij maakt ons weer tot levende stenen, tot tempels van de heilige Geest, om Gode welbehaaglijke offeranden te doen. *Romeinen 12:1 ¶ Ik bid u dan, broeders, door de ontfermingen Gods, dat gij uw lichamen stelt tot een levende, heilige en Gode welbehagelijke offerande, welke is uw redelijke godsdienst.*

Wij hebben het gezien: zo vele mensen, even zo vele geloven en godsdiensten, en evenzo vele kerken en tempels. Een ieder zegt: Bij ons is de

De tempel van Salomo

zuivere waarheid nog. *Jeremia 7:4 Vertrouwt niet op valse woorden, zeggende: Des HEEREN tempel, des HEEREN tempel, des HEEREN tempel, zijn deze!*

Het is Jahweh alleen die tot óns komt en weer onder ons zal wonen, zie

Openbaring 21:3 En ik hoorde een grote stem uit den hemel, zeggende: Ziet, de tabernakel

Gods is bij de mensen, en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen Zijn volk zijn, en God Zelf zal bij hen en hun God zijn. Dat zal tijdens het Messiaans Vrederijk zijn.

De Gemeente krijgt een woning in het hemelse nieuwe Jeruzalem, het “Huis des Vaders”, *Johannes 14:2 In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zo zou Ik het u gezegd hebben; Ik ga heen om u plaats te bereiden. Aldaar zag Johannes géén Tempel meer, Openbaring 21:22 En ik zag geen tempel in dezelve; want de Heere, de almachtige God, is haar tempel, en het Lam.*

Elders, bij het herstelde Israël der twaalf stammen op aarde tijdens het Messiaans Vrederijk zal er wél weer sprake zijn van een “tempel”, wat dat ook moge zijn. Daarop wijst Haggai 2:9 en Zacharia 6:12.

De tweede tempel heeft immers niet het profetisch ideaal in vervulling doen gaan. In de tweede tempel stond niet meer de ark in het Heilige der Heiligen. Ze was minder mooi dan de eerste tempel, terwijl de geprofeteerde nieuwe tempel heerlijker zou worden. Het tempelinstituut van de tweede tempel was onder Herodes zó verworden, dat reformatie niet meer mogelijk was.

